

Prof. UAM dr hab. Jędrzej Stępak
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Wydział Studiów Edukacyjnych
Laboratorium Działań Twórczych w Przestrzeni Społecznej
ul. Szamarzewskiego 89
60-568 Poznań

Poznań 05.07.2021

***Ocena rozprawy doktorskiej,
Pani mgr Agaty Talczewskiej
sporządzona w związku z przewodem doktorskim
wszczętym w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztuki
projektowe,
uchwałą nr 31/2018/2019
Rady Wydziału Tkaniny i Ubioru z dnia 24.01.2019 r. procedowanym przez
Akademię Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi***

Podstaw sporządzenia recenzji stanowi pismo wystosowane przez Jego Magnificencję Rektora Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, dra Przemysława Wachowskiego w sprawie zlecenia opracowania recenzji pracy doktorskiej Pani mgr Agaty Talczewskiej zatytułowanej: „*Nowoczesne ujęcie projektowe elementów wyposażenia wnętrz – tkanin, mebli, oparte o teorię modernizmu i wybrane przykłady wzornictwa*”, napisanej pod kierunkiem prof. Jolanty Rudzkiej-Habisiak na Wydziale Tkaniny i Ubioru Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi.

Przedłożona do oceny dysertacja składa się z części w języku polskim 163 strony (w tym 74 strony tekstu i 89 stron ilustracji, wersja dysertacji w języku angielskim zajmuje 59 stron, oraz stosowne spisy. Niewielka bibliografia, jak na dysertację obejmuje 22 pozycje literatury, netografia obejmuje 48 pozycji. Duża ilość ilustracji staje się podstawową wartością przedłożonej do oceny dysertacji, dzięki której odkrywamy indywidualne, twórcze spojrzenie Autorki na przedmiot rozprawy, stający się nieocenionym źródłem informacji dla czytelnika. Dzięki temu czytelnik może dokonać konfrontacji własnych poglądów ze specyfiką powierzchni kreowanych przez Autorkę.

Uwagi wstępne

Jak możemy już na początku dysertacji przeczytać w części zatytułowanej: „O mojej pracy – redesign” Doktorantka podkreśla iż: „Redesign i renowacja mebli są moją i pracą, i pasją. Obcując na co dzień z polskimi meblami zwracam szczególną uwagę na problem tożsamości w polskim wzornictwie”. Tym samym zauważamy że osobista pasja przekłada się na profesjonalizację działań podejmowanych przez Panią Agatę Talczewską.

Poruszane przez Doktorantkę zagadnienie jakim jest redesign, przeprojektowywanie, ponowne zaprojektowanie oraz techniki temu służące, stanowi trafny wybór określający podjęty problem badawczy. Podejście to wynika prawdopodobnie z wielkiej wrażliwości na otaczający nas świat jaką charakteryzuje się Doktorantka.

Sylwetka doktorantki i ocena przedstawionego dorobku

Pani mgr Agata Talczewska jest absolwentką dwuletniego Pomaturalnego Studium Technik Teatralno-Filmowych w Łodzi na Wydziale Charakteryzacji. W latach 1986- 1991 studiowała w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Łodzi, na Wydziale Wzornictwa Przemysłowego. W roku 1993 obroniła dyplom w Pracowni Tkaniny Unikatowej prof. Aleksandry Mańczak z oceną bardzo dobrą, uzyskując tytuł magistra sztuki.

Wśród OGROMNEGO dorobku Doktorantki znajdują się między innymi: 2018 - BIADA 2018 International Biennale of Decorative Applied Arts / Chisinau Republic of Moldova, 14.10 – 24.10.2018; -Międzynarodowa Wystawa Poplenerowa Javoriv, Ukraina, 02.08 – 03.08.2018;-Międzynarodowa Wystawa Poplenerowa Butuceni, Mołdawia,05.08 – 08.08.2018;-Międzynarodowa Wystawa Poplenerowa Butuceni, Mołdawia,07.08 – 10.08.2018; -Wystawa Między Sztuką a Designem Galeria ASP Łódź ul. Piotrkowska 68, 24.04 – 12.05.2018;-Międzynarodowa Konferencja Naukowa, Geneza sutchaynosti – samoidentifikacja v kulturii, wykład autorski Młodzi artyści, projekty inspirowane polską sztuką ludową. Kicz czy sztuka? Państwowe Muzeum Etnograficzne, Kosiv, Ukraina, 01.08.2018; -Międzynarodowa Konferencja Naukowa Stritchki, namitki, shali, poyasy – Metodi stvoryenya, priznotchenya, wykład autorski pt. Inspiracje tradycyjną kulturą ludową w eco-dizajnie, Butuceni, Mołdawia, 04.08.2018; 2017-Międzynarodowa Wystawa Mistrz

i Uczeń - Tkaninowe Wizje, Lwowska Narodowa Akademia Sztuk, Lwów, Ukraina, 02.09 – 06.09.2017; -Symposium Międzynarodowe Mistrz i Uczeń Wykład autorski pt. Żakard we współczesnych tkaninach obiciowych, Lwów – Sambor, Ukraina, 02.– 06.09.2017; - Wystawa Wspólna Przestrzeń – Między Sztuką a Designem Galeria ASP Łódź ul. Piotrkowska 68, 08.04 – 21.04. 2017; - Aranżacja wystawy Pracowni Kostiumu Scenicznego ASP w Łodzi Dotknij Teatru, w Teatrze Nowym im. Kazimierza Dejmka w Łodzi, 21.03 – 04.04 2017; 2010- 2014 -Projekty i aranżacja wnętrz oraz wyposażenie w unikatowe meble Hospicjum dla Dzieci i Młodzieży GAJUSZ w Łodzi, Projekty wykonywane w ścisłej współpracy i pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków: 2006 – 2007 -Willa Ignacego Rassalskiego w Łodzi ul. Wigury 4/6 2006 – 2007r.. Wnętrze willi zdobyło nagrodę prezydenta miasta Łodzi i uzyskało tytuł Najlepszego Wnętrza Roku 2007 w konkursie Fundacji Ulicy Piotrkowskiej. Wykonanie i pełna realizacja projektów sześciu pokoi hotelowych; Projekt i zaadoptowanie sześciu pomieszczeń na łazienki – pokoje kąpielowe; Projekt i realizacja pięciu sal restauracyjnych; Projekt i realizacja stylowej recepcji; Projekty aranżacji korytarzy i ciągów komunikacyjnych.

Projektowanie i wykonawstwo stylizowanych mebli do poszczególnych pomieszczeń oraz elementów zabudowy stałej; Renowacja kilkudziesięciu mebli antycznych na potrzeby urzędu i aranżacji stylowych wnętrz; Dobranie tkanin, obrazów, rysunków, rzeźb, bibelotów i dodatków do nadania wnętrzom oczekiwanego wyglądu. 2006 - Projekt aranżacji i wyposażenie w meble antyczne, XVIII w. dworu w Kruszowie, 2004 – 2006 -XIX wieczny neoklasycystyczny Pałac w Lubstowie. Dokumentacja, projekt renowacji i renowacja zabytkowej stolarki. Klatka schodowa, kasetony sufitowe polichromowane, kasetony ścienne, drzwi rzeźbione, ościeża, glify, ościeżnice, stolarka okienna, drewniane - rzeźbione elementy wystroju wnętrz. Realizacja w bliskiej kooperacji i pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

2003 – 2005 -Całościowy projekt i realizacja hotelu - gościńca „Stara Szkoła”, Wysoka Wieś 27, Góry Dylewskie; Projekty wnętrz prowadzone tematycznie, projekty mebli, wykonanie mebli, renowacja mebli antycznych, aranżacje wszystkich wnętrz. 2001 – 2003- Projekty i wykonanie unikatowych kolekcji mebli – metal z wikliną oraz aranżacja wnętrz sieci sklepów z elegancką damską bielizną dla firmy "Mona - Gorseteria" w Łodzi, we Wrocławiu, w Poznaniu. 2002 -Projekt aranżacji wnętrz, umeblowanie i przebudowa restauracji Dworek w Łodzi. Projekty i wykonanie malowideł naściennych.

2001 -Projekt i wykonanie aranżacji wnętrza restauracji Savoy w Łodzi. 2000 -Kościół Pokoju w Świdnicy – obiekt wpisany na Światową Listę Unesco. Projekty i realizacja renowacji wybranych mebli. 1999 -Dublin Pub w Łodzi. Projekty i wykonanie unikatowej kolekcji mebli /metal z wikliną/. Projekty i wykonanie stałego wyposażenia i zabudowy, metal z wikliną /bar, szatnia/. 1998-Dublin Pub w Toruniu. Projekt i wykonanie unikatowych mebli /metal z wikliną/ Projekty i wykonanie stałego wyposażenia, aranżacja wnętrz. I jeszcze wiele innych, których wymienianie zajęłoby wiele miejsca

Doktorantka prowadzi również szeroko zakrojoną działalność edukacyjną. W swoim dorobku zawodowym posiada prowadzenie wykładów i ćwiczeń ze studentami II i III roku z zakresu arteterapii na Wydziale Psychologii i Pedagogiki Specjalnej Uniwersytetu Łódzkiego. Od roku 1996 prowadzi studio zajmujące się projektowaniem i aranżacją wnętrz, malowaniem artystycznym mebli, a także ich renowacją. Zajmuje się również konserwacją stolarki w obiektach zabytkowych.

Pani Agata Talczevska prowadzi także zajęcia na studiach podyplomowych Aranżacja, stylizacja i dekoracja wnętrz, gdzie do dziś prowadzi zajęcia warsztatowe poświęcone renowacji mebli. W roku 2016 pani Agata Talczevska podjęła studia na Doktoranckich Studiach Środowiskowych w Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi.

Układ i struktura rozprawy

Pomimo twórczego zaangażowania i ogromnej pasji Doktorantki daje się zauważyć, że praca pisarska nie jest najmocniejszą stroną przedłożonej do oceny dysertacji. Niejasny podział na części główne (prawdopodobnie rozdziały) oraz części składowe (prawdopodobnie podrozdziały) i wywołuje efekt chaosu.

Całość dysertacji to kilka części w których wyodrębniają się, krótkie formy pisarskie, jakby podrozdziały. Pracę otwiera wstęp w którym Doktorantka **odchodzi od klasycznego rozumienia tej części** w którym można by spodziewać się między innymi: wprowadzenie do tematyki, sprecyzowanie tematu dysertacji lub; uzasadnienie wyboru tematu oraz wyjaśnienie użytych w nim terminów (np. modernizm). Określenie celów rozprawy doktorskiej, przedstawienie kolejnych części (elementów struktury pracy dyplomowej) z opisem każdego z nich oraz ze wskazaniem w każdej części głównej - myśli przewodnich. Te informacje

twórczo zastąpione zostały przez Doktorantkę tekstem refleksji zatytułowanym: Czym jest dla mnie nowoczesność? Oraz Rola projektanta i O mojej pracy – redesign.

Pierwsza z części zatytułowana jest Idee modernizmu w tkaninie, meblarstwie, wnętrzach i w architekturze. Tutaj Autorka opisuje: Idee modernizmu, przedstawiając między innymi koncepcję Waltera Gropiusa, gdzie rzemieślnicy są artystami, a artyści powinni być dobrymi rzemieślnikami. W dalszej części dostrzegamy: Tło społeczne i historyczne przemian estetycznych w tekstyliach początku XXw, a także charakterystyka wzornictwa tekstyliów międzywojennych.

Następne elementy tej części dysertacji obejmują zagadnienia: Tkanina modernizmu powojennego, Tkaniny lat 60. i 70, oraz Nowoczesna tkanina w Polsce. Od tkaniny Przechodzi Pani mgr Agata Talczewska do elementów nazwanych: Idee modernizmu w meblarstwie; Red Blue Chair. Kontynuując wątek meblarstwa Doktorantka opisuje: Polskie meblarstwo modernistyczne; Warsztaty Krakowskie, Praesens Blok, Spółdzielnia Ład. Dalsze rozważania Doktorantki obejmują: Powojenny Ład i Instytut Wzornictwa Przemysłowego; Złote lata polskiego wzornictwa – wybrane realizacje, Marazm projektowy końca XX wieku, Design lat 2000 oraz: Odrodzenie wzornictwa stylizowanego na latach 60. Pierwszą część dysertacji zamyka refleksja nazwana: Modernizm – architektura i wnętrza.

W części drugiej zatytułowanej: Dzieło Artystyczne – Tkaniny Doktorantka przedstawia swoje inspiracje. Jak sama napisała: „W artystycznej części pracy doktorskiej, chcę przetransponować gotowe realizacje elementów wyposażenia wnętrz z lat 60-tych, na język dzisiejszej stylistyki. Zaadaptować siedziska, stołki, krzesła, nadstawki, komody, szafy z połowy ubiegłego wieku do współczesnych kanonów estetyki nie gubiąc jednocześnie ich ponadczasowego, modernistycznego piękna”. Ta część zawiera bardzo istotne dla przedłożonej do oceny dysertacji zagadnienia,: Technologia druku sublimacyjnego na tkaninach. Tutaj Pani mgr Agata Talczewska Podkreśla walor ekologiczny druku sublimacyjnego, który jak podkreśla: „dlatego też zdecydowałam, że w mojej twórczej części pracy doktorskiej wykorzystam ją do realizacji projektowanych przeze mnie tkanin obiciowych i artystycznych”

W tej części dysertacji znajduje się także analiza zatytułowana tkanin rozumianych jako dzieło artystyczne, zwłaszcza w przypadku: „gdzie artysta maksymalnie upraszcza środki wyrazu, w wyniku czego kompozycje ograniczają się do czarnych, pionowych i poziomych

linii a pola między nimi wypełnione są czystymi, nasyconymi kolorami podstawowymi” jak napisała Doktorantka.

Część trzecia obejmuje natomiast : Dzieło Artystyczne – Meble inspiracje meblarskie, technologia druku 3D – inspiracja do stworzenia autorskich uchwytów meblowych meble tapicerowane oraz meble skrzyniowe – dzieło artystyczne.

Część czwarta, obejmuje zagadnienia podjętych badań naukowych . Tutaj pojawia się cel jaki postawiła przed sobą Doktorantka i jak napisała jest to: „zahamowanie procesów destrukcji, zabezpieczenie, utwalenie odmienionej formy i nowego wykończenia mebla, oraz dokumentowanie powyższych działań”

Oryginalność podjętego zagadnienia i uwagi

Choć podjęte zagadnienie dotyka ze wszech miar bardzo istotnego problemu „przeprojektowywania” otaczającego nas świata, to jednak sam sposób przedstawienia tego zjawiska pozostawia jednak wiele do życzenia. Zjawisko jakim jest redesign, zostało potraktowany na poziomie li tylko praktycznego działania oraz formy zewnętrznej. Autorka pominęła istotne warstwy tego zagadnienia wynikające z faktu że nie należy uczyć dobrego stylu i reaktywowania zapomnianych przedmiotów oraz nadawania im nowego znaczenie, ale docierać do funkcji symbolicznych tego działania nadającego przestrzeni nowy sens. Jak to określali surrealiści, nadając nowe życie „gotowym znalezionym przedmiotom”.

Sądzę, że tak jak twórcze działania Pani mgr Agaty Talczewskiej są DZIAŁANIAM I KOMPLETNEGO ARTYSTY z ogromnym potencjałem, tak rozważania teoretyczne, czasami nawet publicystyczne pozostawiają jeszcze sporo do życzenia. Nie rekompensuje tego nawet fakt iż Doktorantka z dużym znanstwem oraz rozległością horyzontów prowadziła działania twórcze. Zbyt chaotyczna struktura pracy doprowadziła do sformułowania wniosków w postaci tylko 13 zdań, co w przypadku tak ważnego tematu wydaje się być nieprofesjonalne. Podobnie jeżeli chodzi o metodologię pracy naukowej, która jest dość liberalnie rozumiana przez Doktorantkę.

Mam nadzieję że wskazanie słabych stron przedłożonej do oceny dysertacji staną się twórczą inspiracją dla dalszej pracy naukowej w celu tworzenia nowych technik, instrumentów kreowania nowej jakości otaczającego nas świata.

Konkluzja

Rozprawa doktorska Pani mgr Agaty Talczewskiej stanowi oryginalne dokonanie artystyczne oraz wskazuje na potencjał intelektualny Kandydatki w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej sztuki projektowe. Dorobek artystyczny i projektowy Doktorantki jest również wystarczający i spełnia warunki formalne stawiane przez Ustawę o stopniach naukowych oraz o stopniach i tytule z zakresu sztuki z dnia 14. 03. 2003 roku, a także warunki zawarte w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Warszawa, dnia 30 stycznia 2018 r. Poz. 261).

Moja opinia o recenzowanej pracy, mimo zauważenia niedociągnięć, jest pozytywna i tym samym wnioskuję do Rady ds. stopni Akademii Sztuk Pięknych im. W. Strzemińskiego w Łodzi o nadanie Pani mgr Agacie Talczewskiej stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Prof. UAM dr hab. Jędrzej Stępak